

מחשבת קצרה על הדף הרב יחזקאל הרטמן SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

מנחות קא

עניין: אם מצא אחרת נאה הימנה מצוה לפדותה

גמ' שבועות טו.

תנא ^א בשתי תורות שאמרו בלחמן ולא בבשרן מנהיגי מילי אמר רב חסדא דאמר קרא ^ב ואעמידה שתי תורות גדולות ותהלוכות לימין מעל לחומה מאי גדולות אילימא ממין גדול ממש נימא פרים אלא גדולות במינן מי איכא חשיבותא קמי שמיא והתניא ^ג נאמר בעולת בהמה ^ד אשה ריה ניחה בעולת העוף ^ה אשה ריה ניחה במנחה ^ו אשה ריה ניחה מלמד שאחד המרבה ואחד הממועיט ובלבד שיכוין את לבו לאביו שבשמים אלא גדולה ^ז שבתורה ומאי ניהו דחמין דתנן

חתם סופר שבועות טו.

אחד המרבה ואחד הממעיט ובלבד שיכוין את לבו לאביו שבשמים. פי' אף ע"פ שגם המרבה מכוין לבו כמו הממעיט, מ"מ דרך אחד לשניהם כי א"א לנו לעבוד ה' אלהינו לפי רוב טובותיו עמנו ולא יספיק לתשלום טובה קטנה שצקטניות אף אם יתקבלו מעשי כל בני אדם לאחד מהם וכמ"ש החסיד בעל חוצת הלצנות, רק שאנו נחזעים מאת ה' כפי יכולתנו לעבדו ולחת כל איש את נפשו לה' אלהינו וע"כ אין חילוק בין עשיר לעני כי אם ימטע העשיר מהיות משה כר נרחב כבר חטא וקלר צעזעדותו שהרי לא עשה כפי יכולתו לעשות, והעני צמנחתו טוב ממנו ואם הקריב חלב מריאים דיו להיותו כמו העני ולא יותר ששניהם עשו כפי יכולתם, ע"כ מקשה אהנחמי כיון שהיתה ציכלתו להקריב גדול צמינו לא היה יולא צפחות ומכ הכתפארות מעתה, וממורן נמי קושית תוס' ד"ה ללמדך כו' ודו"ק.

משנה שכיר לרבי יששכר שלמה טייכטאל

או"ח סי' רסג

וי"ש להטעים הדברים למה דוקא ביום הכיפורים חשו להראות חזותם לרבים יותר מבשאר ימות השנה, משום דלכאורה יש להקשות עוד קושיא על ש"ס יומא הנ"ל שכל א' מביא ס"ת מביתו להראות חזותו לרבים, ופרש"י שהוא תפארת בעליה שטרח להתנאות במצות השם לקיים זה אלי ואנוהו בריבוי ממון ובאופן נאה וגדול, ולכאורה הוא נגד ש"ס דשבועות (טו, א) דקאמר **וְנִרְאָה** בזה בס"ד עפ"י דראיתי בספר זאת זכרון להקדוש איש אלקים מלובלין ז"ל ז"ע, שכתב דאם האדם בעת שמתפלל לה' יתברך עבור פרנסה וצורכי האדם חושב כדי שיהי' לו כל ההצטרכות שיהי' יכול לעבוד את ה' יתברך, תפלתו תקובל ולא יוכל שום מקטרג לקטרג על זה כיון דאינו מבקש לצרכו רק לצורך שמים, ופירש בזה מאמרם ז"ל (ברכות סג, א) כל המשתף שם שמים בתפלתו כופלין לו פרנסתו והיינו עפ"י הכוונה הנ"ל, עכ"ד הקדושים. ואחרי מופלג מצאתי בספר חסידים (סי' קלא) שכתב בזה"ל, אם שואל אדם דבר שהוא שבח לבוראו כגון על למוד תורה או דבר אחר מחפצי שמים ושופך את נפשו עליו הקב"ה שומע תפלתו אעפ"י שאין בידו מעש"ט עכ"ל, ועיי"ש במפרש (סק"ט) שפירש תיבת שואל ר"ל שהוא מתפלל ושואל לה' יתברך דבר שהוא שבח לו. והוא מתאים עם דברי רבינו הק' מלובלין ז"ל.

והנה ביום הכיפורים שהוא יום החתימה מראה כל א' חזותו שהוא טורח להתנאה במצות השם ומראה בזה שכל כוונתו לפזר לשמים ממנו וממילא יהי' בכלל כל המשתף שם שמים בתפלתו דכופלין לו פרנסתו, וא"כ לא הוי בזה כוונתו להתפאר בדרך גאוה וגאון רק הוא בדרך תפלה להראות לה' יתברך שכל כוונתו בבקשת הפרנסה הוא רק עבור לקיים מצות השם בדרך נאה וכבוד, כן נראה לי בטעמא דמילתא דהוי עושין כן דייקא ביום הכיפורים ונכון הוא בס"ד.

תוס' שבועות טו.

משמע למעוטי משיחה לדורות: **ללמדך** שאחד המרבה כו'. אע"ג דאמר (יומא דף נד:) האחד המיחל שצעזערו וגבי פרה אדומה נמי אמרינן (נעיל דף יא:) שאם מלא נאה הימנה מנחה לפדות מ"מ לא היה לו להתפאר צדק כיון שמנחה צוה כמו צוה אם מתכוין לשם שמים: **אין** עורה מתקדשת אלא בשירי מנחה.

ריטב"א שבועות טו.

אלא גדולות במינן מי איכא חשיבותא בקרבנות ^א והתניא וכו'. איכא למידק וכי ליכא חשיבותא, והא כתיב ^ב את הכבש האחד תעשה וגו', ודרשינן ^ג האחד, המיוחד שבעדר. וכתיב נמי ^ד מבחר נדריכם תביאו, ודרשינן ^ה כשתדור לא תדור אלא מן המוכחר. וגבי פרה אדומה נמי אמרינן ^ו שאם מצא אחרת נאה הימנה מצוה לפדותה. וי"ל דאיכא אמ' הכי במקום צוואה משום דאיכא מצוה לעשות מן המוכחר שיהא הקרבן חשוב בעיניו, וכדאמרינן בעלמא ^ז התנאה לפניו במצות, שלא יהיו מצות בזויות עליו, אבל אין הכתוב משתבח ומתפאר בקרבן של פטם יותר משאר שורים כדי שיכתוב בהם גדולות, שהרי נאמר במנחה ^ח ריה ניחוח כמו שנאמר ^ט בעולת פר הגדול, כך תירץ רבינו הרמב"ן ז"ל. וכן כתוב בתוס' ^י, אלא שלשונם קצר כמשפטם.

